

[Landbrugsministeren.]

paa det Standpunkt, som ogsaa Hr. Brorsen var inde paa i 1919: hvis det er nødvendigt, hvis man ikke kan skaffe Jord paa anden Maade, maa man gaa til Ekspropriation.

Hvis vi f. Eks. havde en mere retfærdig Maade at beskattede Landbrugerne paa, i højere Grad fulgte Princippet: lige Skat paa lige Jord, hvis vi ikke havde det efter min Mening forkerte Forhold, at jo bedre man driver Jorden, jo flere Bygninger man opfører paa den, des større Skat skal man betale, og jo daarligere man driver den, jo færre Bygninger man opfører o. s. v., des mindre betaler man i Skat, vilde det utvivlsomt være lettere at faa Jord frem til Oprettelse af Husmandsbrug, end det er for Øjeblikket. Hvis det f. Eks. ikke var saaledes, at Landbruget, som er det bærende Erhverv, et Erhverv som for Øjeblikket arbejder under mindst ligesaa gunstige Vilkaar som andre Erhverv, alligevel er det Erhverv, der lønner sine Arbejdere daarligst, vilde der ogsaa være lettere Adgang til Jord, større Mulighed for Udstykning.

Men naar nu Forholdene er saaledes, mener jeg, man maa have en Bestemmelse, der giver os virkelig Magt i Hænde til at løse denne Opgave, naar Almenvellet kræver det — og det gør det efter min Opfattelse. Hvis der var Mulighed for at skaffe Jord i Kraft af de to Bestemmelser, som ogsaa findes i Lovforslaget, har jeg ikke det fjerneste imod, at man undlader at ekspropriere. Jeg føler mig overbevist om, at heller ikke Jordlovsudvalget ønsker en saadan Ekspropriation. Hvis vi kan faa Jord nok frem til rimelige Priser efter de andre Bestemmelser, træder Ekspropriationsbestemmelsen slet ikke i Virksomhed.

Den anden Form for Fremskaffelse af Jord, nemlig den, der findes i Bestemmelsen i § 3 om Statens Forkøbsret til visse større Ejendomme, blev ogsaa blankt afvist af det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal som fuldkommen meningsløs. Jeg blev noget forbavset over det, for det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdals Standpunkt her er fuldkommen modsat det, Venstres Ordfører tidligere har indtaget overfor det samme Spørgsmaal. I Samlingen 1918—19, da Hr. Brorsen var Ordfører, udtaler han — det findes i Folketingstidenden Sp. 3742 —, om denne Forkøbsret følgende:

„Lovforslagets § 3 handler om Forkøbsret for Staten, hvor der er Tale om Tvangsauktion over større Landejendomme, og det kan jeg for mit Vedkommende billige. Der har ikke været mange Tvangsauktioner i den senere Tid, og

Tvangsauktioner er absolut ikke noget, man bør ønske, men der kommer vistnok atter en Periode, hvor adskillige af disse større Ejendomme vil komme frem til Tvangsauktion, og da vil det efter min Opfattelse være naturligt, at Staten faar Forkøbsret.“

Ærede Medlemmer vil se, at der er ikke en lille Gradsforskel mellem Hr. Brorsens og det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdals Opfattelse af dette Spørgsmaal, men det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdals Opfattelse er diametralt modsat Hr. Brorsens. Hr. Brorsen gaar direkte ind for denne Forkøbsret uden nogen som helst Betingelse eller Indvending, medens det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal gaar direkte imod. Det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal udtalte, at han stod som Ordfører for et enigt Venstre, og det maa vel ogsaa gælde paa dette Punkt.

Hr. Brorsen har endvidere udtalt angaaende Ekspropriationsbestemmelsen, at en saadan Bestemmelse kan være nødvendig for at undgaa en Prisfordyrelse, og det er jo netop det, som er Hovedformaålet med vort Forslag. I Samlingen 1922—23 under Behandlingen af Militærlovene anfører Hr. Brorsen til Forsvar for en Ekspropriationsbestemmelse, der den Gang fandtes i Venstres Lovforslag, at Rigsdagen tidligere havde været inde paa noget lignende for at hindre Prisstigning, og han fortsætter saa — med Formandens Tilladelse skal jeg citere et Par Linier —:

„Der kan nævnes en Række forskellige Forslag, som vi har haft til Behandling i Rigsdagen, hvor man altid har ment det opportunt at have en Ekspropriationsbestemmelse, netop for ikke at blive trukket op, for ikke at risikere at komme til at betale ublu Priser for det, man mener nødvendigt at maatte erhverve sig.“

Altsaa, naar der er Tale om at skaffe Militærvæsen, er der ikke noget i Vejen, saa kan man skride til noget saa forfærdeligt som Ekspropriation, naar det er nødvendigt for at faa det, man skal have, saa billigt som muligt, for at faa Militærudgifterne saa langt ned som muligt! Men naar der er Tale om at skaffe Beskæftigelse til Befolkningen, Brug til Husmændene, Tillægsjord til de smaa Husmandsbrug, som umulig kan faa det paa anden Maade, afviser man Ekspropriation som fuldkommen ødelæggende for Samfundet, Landbruget o. s. v. Jeg forstaar ikke en saadan Opfattelse. Men i alt Fald forstaar jeg een Ting, og det er, at det umulig kan være i Landbrugets og Samfundets Interesse at have en saadan Opfattelse.